

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/23/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818201652
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3818201652.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senate zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a členov JUDr. Ivety Anderlovej a Mgr. Mareka Anovčina v spore žalobkyne: Ing. K. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom M. XXX/X, T., právne zastúpená JUDr. Igorom Horanským, advokátom so sídlom Staničná 1, Piešťany, proti žalovanému: Ing. M. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom M. Q. XXX/XX, T., právne zastúpený JUDr. Janou Bezákovou, advokátkou so sídlom Bakalárska 6, Prievidza, o zaplatenie 19.823,30 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 21. februára 2020, č.k. 6C/8/2018-198 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 19.823,30 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 566,38 eur od 06.05.2015 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.06.2015 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.07.2015 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.08.2015 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.09.2015 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.10.2015 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.11.2015 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.12.2015 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.01.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.02.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.03.2016 do zaplatenia, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 566,38 eur od 06.04.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.05.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.06.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.07.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.08.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.09.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.10.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.11.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.12.2016 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.01.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.02.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.03.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.04.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.05.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.06.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.07.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.08.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.09.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.10.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.11.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.12.2017 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.01.2018 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.02.2018 do zaplatenia, zo sumy 566,38 eur od 06.03.2018 do zaplatenia. Výrokom II. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%. Vec právne posúdil podľa § 51, § 149 ods. 1, § 150, § 842, § 843, § 37 ods. 1, § 39 Občianskeho zákonníka.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa podaným návrhom domáhala od žalovaného zaplatenia sumy vo výške 19.823,30 eur s príslušenstvom s odôvodnením, že so žalovaným uzavreli dňa 28.4.2010 písomnou formou zmluvu o apanáži, ktorou sa žalovaný zaviazal aj vzhľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM pravidelne každý mesiac vždy najneskôr do 5. dňa kalendárneho mesiaca uhradiť žalobkyni peňažnú náhradu v sume 500 eur mesačne a 66,38 eur mesačne, teda v

súhrne 566,38 eur mesačne. Žalovaný si záväzky zo zmluvy plnil do začiatku júna 2013, pričom odvtedy si svoj peňažný záväzok splnil iba koncom októbra 2013 za mesiac november 2013. S poukazom na uvedené podala žalobkyňa na tunajší súd návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 11.893,98 eur s príslušenstvom. Súd rozhodol vo veci uznesením sp. zn. 13C/144/2015-51 z 6.4.2016, ktorým schválil zmier uzavretý medzi stranami sporu. Žalovaný si peňažný záväzok vyplývajúci z uvedeného rozhodnutia plnil tak, že uhradil postupne 6.5.2016 sumu 10.000,- eur, 17.7.2017 sumu 567,- eur, dňa 19.9.2016 sumu 700,- eur, dňa 8.11.2016 sumu 500,- eur a na výzvu právneho zástupcu žalobkyne ešte sumu 1.381,62 eur a na účet právneho zástupcu žalobkyne sumu 662,41 eur. Žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyzvala žalovaného na zaplatenie sumy 16.991,40 eur (30 mesiacov x 566,38 eur), keďže žalovaný sa opätovne dostal do omeškania s plnením záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o apanáži. Žalovaný ku dňu podania žaloby neuhradil svoje záväzky za mesiace máj 2015 až marec 2018.

3. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa uzavrela so žalovaným dňa 28.4.2010 zmluvu o apanáži, predmetom ktorej bola finančná podpora uspokojovania životných potrieb žalobkyne vo forme poskytovania pravidelnej mesačnej apanáže, ktorú žalovaný uhradí žalobkyňi vždy najneskôr do 5. dňa kalendárneho mesiaca. Peňažná výška pravidelnej mesačnej apanáže je v zmluve dohodnutá a) 500 eur mesačne počas trvania manželstva účastníkov zmluvy, b) 665 eur mesačne po eventuálnom rozvode účastníkov. Žalovaný sa okrem toho zaviazal uhrádzať zmluvne dojednané poistné na životné poistenie žalobkyne v súlade s uzavretou poistnou zmluvou počas celej dohodnutej doby trvania životného poistenia žalobkyne (ide o mesačné poistné vo výške cca. 67,- eur mesačne). Zmluvné strany vyhlásili, že sú plne spôsobilé na právne úkony, že ich spoločné BSM zaniklo, že sú oprávnené disponovať s predmetom tejto zmluvy, že ich zmluvná voľnosť nie je žiadnym spôsobom obmedzená a že zmluva je urobená v predpísanej forme. Zmluvné strany zároveň vyhlásili, že zmluva nebola uzavretá v tiesni, ani za nápadne nevýhodných alebo vyhovujúcich podmienok pre žiadnu zmluvnú stranu. Zmluvné strany sa s obsahom zmluvy dôkladne oboznámili a jej obsahu porozumeli, plne s ňou súhlasia a zaväzujú sa ju dobrovoľne plniť v celom jej rozsahu. Na znak toho, že zmluva je určitá a zrozumiteľná a že zodpovedá ich slobodnej a vážnej vôli, zmluvu vlastnoručne podpísali. Pravosť podpisu zmluvných strán bola overená Mestom Prievidza. Rozsudkom č. k. 6C/19/2018-10 zo dňa 27.2.2008 bolo preukázané, že BSM sporových strán bolo na návrh žalobkyne zrušené za trvania manželstva. Manželstvo sporových strán bolo rozvedené rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 8Pc/2/2018-19 zo dňa 8.3.2018. Z výsluchu svedka JUDr. W. vyplýva, že žalovaný je jeho klient a kamarát, ktorý ho pred 10 rokmi oboznámil s tým, že zrušil BSM za trvania manželstva a chcel ho nejakým spôsobom vyporiadať. Svedok potvrdil, že vypracoval zmluvu o apanáži, pričom to vnímal ako spôsob vyporiadania BSM. Na otázku súdu, prečo teda nenavrhol klasickú zmluvu o vyporiadaní BSM, ale miesto toho spísal zmluvu pomenovaním a náležitosťami netypickými pre vyporiadanie BSM, nevedel odpovedať. Potvrdil, že zmluvné strany jej obsah nenamietali.

4. V predmetnej veci sa žalobkyňa domáha zaplatenia peňažných prostriedkov titulom nepomenovanej (inominátnej) zmluvy. Po preskúmaní obsahu zmluvy o apanáži má súd za to, že najpodobnejší obsah upravujú ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa zmluvy o dôchodku, keďže obsahuje náležitosti typické pre tento druh zmluvy - zmluva je uzavretá medzi 2 zmluvnými stranami, osobou oprávnenou na výplatu je fyzická osoba, ide o opakované plnenie vyplácané počas doby neurčitého trvania, obsahuje výšku a interval vyplácania peňažných prostriedkov. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že otázka platnosti/neplatnosti zmluvy o apanáži bola vyriešená už v predchádzajúcom konaní vedenom pod spisovou značkou 13C/144/2015. V uvedenej veci sa konanie skončilo súdnym zmiernom, pričom pri schválení súdneho zmiernu nedochádza k rozhodovaniu vo veci samej, ale ide len o dohodu strán pred súdom. Preto súd musel pred rozhodnutím vo veci vyriešiť otázku platnosti zmluvy o apanáži. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že zmluva bola spísaná kvalifikovanou osobou - advokátom. Súd pri posudzovaní platnosti/neplatnosti zmluvy o apanáži vychádzal zo skutočnosti, že ak by vôľa zmluvných strán smerovala k vyporiadaniu BSM, advokát (ktorý sa prezentoval ako kamarát žalovaného), u ktorého je vysoký predpoklad jeho vedomosti o zákonom upravenom spôsobe vyporiadania BSM by nepostupoval tak, aby predložil zmluvným stranám na podpis neplatnú zmluvu. Žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal neplatnosť zmluvy. Obsah zmluvy nie je neurčitý, nejasný, ani nezrozumiteľný. Nejasným sa vzhľadom na úvodné ustanovenia zmluvy (v záujme zachovania dôstojného štandardu životnej úrovne a životných podmienok pre obe zmluvné strany a vzhľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM s odkazom na § 51, 148 ods.2, § 149 ods. 2 a § 150 Občianskeho zákonníka) javí iba motív, prípadne dôvod uzavretia zmluvy. Občiansky zákonník na uzavretie platnej zmluvy o dôchodku (ktorej sa zmluva o apanáži najviac približuje) nevyžaduje určitý dôvod alebo

motív. Dôvod uzavretia môže byť rôzny, napríklad niekto sa cíti byť zaviazaný druhému pomáhať alebo poskytovať mu dôchodok ako protiplnenie z iného právneho úkonu. V konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané a ani tvrdené, že by niektorá zo zmluvných strán neuzavrela zmluvu o apanáži slobodne a vážne (§ 37 ods. 1 OZ). Predmet jej plnenia je možný (§ 37 ods. 2 OZ), a teda zmluva nie je neplatná ani z týchto dôvodov. Neobstojí ani tvrdenie žalovaného, že obsah zmluvy je v rozpore s dobrými mravmi, keďže má podľa zmluvy platiť neurčitú dobu a podiel žalobkyne pri vyporiadaní BSM žalovaný už vyrovnal. Neurčitosť trvania práva na výplatu dôchodku je typickým znakom zmluvy o dôchodku. Posúdenie výhodnosti/nevýhodnosti takéhoto dojednania patrí účastníkom zmluvy, ktorí ju hodnotia pri podpísaní/nepodpísaní zmluvy. Ak účastník uzavrie zmluvu, ktorá sa javí byť výhodnou iba pre jednu zo zmluvných strán (je bez poskytnutia protiplnenia) neznamená to bez ďalšieho rozpor s dobrými mravmi a následne neplatnosť takejto zmluvy. Platná zmluva je rovnako a bezpodmienečne záväzná pre obe strany a túto záväznosť stratí len spôsobom vyplývajúcim zo zmluvy alebo zo zákona. Ide o dôsledok vyplývajúci zo zásady „pacta sunt servanda“ (zásada záväznosti zmlúv, resp. zmluvy sa musia dodržiavať), ktorá je jednou z hlavných zásad vyplývajúcich z čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd. Keďže žalovaný svoje záväzky z platnej zmluvy o apanáži od mája 2015 neplní, zaviazal ho súd na zaplatenie 19.823,30 eur, t.j. 35 mesiacov (máj 2015 až marec 2019) x 566,38 eur. Výšku dlžnej sumy žalovaný žiadnym spôsobom nenamietal. Podľa § 517 ods. 2 OZ, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Žalovaný sa so splnením záväzku voči žalobkyňi dostal do omeškania, a preto mu súd uložil zaplatiť žalobkyňi v súlade s ust. § 517 ods. 2 OZ aj ňou uplatnené úroky z omeškania, a to dňom nasledujúcim po splatnosti opakujúceho sa plnenia. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, nakoľko žalobkyňa mala plný úspech vo veci. O výške trov rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h / CSP). Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že uzavretie zmluvy priamo súviselo s vyporiadaním BSM účastníkov, ktorú skutočnosť žalobkyňa nepoprela. V rovnaký deň, ako bola uzavretá zmluva o apanáži, uzavreli zmluvu, ktorou vyporiadali nehnuteľnosti. Zmluva o apanáži bola uzatvorená s ohľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM, pričom v žiadnej zo zmlúv nie je vymedzený pomer podielov majetku. Podľa ust. § 51 Občianskeho zákonníka, môžu účastníci uzavrieť i takú zmluvu, ktorá nie je osobitne upravená, zmluva však nesmie odporovať obsahu alebo účelu zákona. Pre právne vzťahy vyplývajúce z inominátnej zmluvy je rozhodujúci vždy obsah zmluvy. V prípade, že medzi účastníkmi nie je dohodnuté iné, použijú sa na záväzkový vzťah vzniknutý z nepomenovaných zmlúv analogicky ustanovenia občianskeho zákonníka, ktoré upravujú záväzkový vzťah obsahom a účelom mu najbližšie. Analógia zákona v zmysle ust. § 491 ods. 2 a § 853 Občianskeho zákonníka je prípustná len v tom rozsahu, v akom zmluva neobsahuje vlastnú úpravu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že sporná zmluva uzavretá medzi účastníkmi sa najviac približuje zmluve o dôchodku podľa § 842 Občianskeho zákonníka. Sporná zmluva upravuje len výšku jednotlivých splátok apanáže, pričom zmluva neobsahuje určenie doby vyplácania. Zo znenia ust. § 842 je zrejmé, že určenie doby vyplácania určitého dôchodku, aj keď doby neurčitej je podstatnou náležitosťou takejto dohody. V zmysle ust. § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 191 CSP, čl. II. ods. 3 CSP, čl. 2 ods. 1 CSP, čl. 4 CSP, má žalovaný za to, že predmetná zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom a je v rozpore s dobrými mravmi požadovať od žalovaného, aby titulom vyporiadania BSM opakovane mesačne vyplácal finančnú čiastku, ktorej konečná výška ani pri vyporiadaní BSM a ani v spornej zmluve nebola ustálená a ani lehota dohodnutého plnenia žiadnym spôsobom ohraničená. Žalovaný doposiaľ na základe spornej zmluvy zaplatil žalobkyňi cca 32.000,- eur. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel resp. aby rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Žalobkyňa sa písomne k podanému odvolaniu nevyjadrila.

7. Odvolací súd následne preskúmal vec po vecnej stránke, v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP.

8. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na právnom závere, že predmetná zmluva uzatvorená dňa 28.04.2010 medzi stranami sporu pomenovaná ako " Zmluva o apanáži" sa obsahovo najviac podobá zmluve o dôchodku v súlade s ust. § 842 Občianskeho zákonníka, keď je uzatvorená medzi 2 zmluvnými stranami, osobou oprávnenou na výplatu, ide o opakované plnenie vyplácané počas doby neurčitého trvania, obsahuje výšku a interval vyplácania peňažných prostriedkov. Pri posudzovaní platnosti predmetnej zmluvy vychádzal zo skutočnej vôle zmluvných strán poukazom na vyporiadanie BSM. Žalovaný v konaní nepreukázal neplatnosť zmluvy. Obsah zmluvy nie je neurčitý, nejasný ani nezrozumiteľný. Nejasným sa vzhľadom na úvodné ustanovenia zmluvy (v záujme zachovania dôstojného štandardu životnej úrovne a životných podmienok pre obe zmluvné strany a vzhľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM) javí iba motív, prípadne dôvod uzatvorenia zmluvy. V konaní nebolo preukázané, že by niektorá zo zmluvných strán neuzavrela zmluvu slobodne a vážne. Predmet plnenia je možný a zmluva nie je v rozpore s dobrými mravmi.

9. Ťažisko odvolacích námietok žalovaného spočíval v tvrdení, že sporná zmluva neupravuje určenie doby vyplácania apanáže, zmluva je absolútne neplatná , v rozpore s dobrými mravmi, keď nemožno od žalovaného požadovať mesačné vyplácanie sumy, ktorej konečná výška nebola ustálená a ani lehota dohodnutého plnenia nie je ohraničená.

10. Podľa § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka, účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť.

11. Podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

12. Podľa § 51 Občianskeho zákonníka, účastníci môžu uzavrieť i takú zmluvu, ktorá nie je osobitne upravená, zmluva však nesmie odporovať obsahu alebo účelu tohto zákona.

13. Podľa § 71 ods. 1 Zákona o rodine, manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť.

14. Podľa § 72 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine, rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Ak sa bývalí manželia nedohodnú, určí rozsah príspevku na výživu na návrh niektorého z nich súd. Prihliadne pritom aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi. Príspevok na výživu rozvedeného manžela možno priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvode. Súd môže výnimočne túto dobu predĺžiť, ak rozvedený manžel, ktorému súd príspevok priznal, nie je z objektívnych dôvodov schopný sám sa živiť ani po uplynutí tejto doby, najmä ak ide o toho manžela, ktorému bolo v konaní o rozvod manželstva zverené do osobnej starostlivosti dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, alebo o manžela, ktorý má sám dlhodobou nepriaznivým zdravotným stav vyžadujúci sústavnú opateru.

15. Podľa § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka, súd na návrh zruší bezpodielové spoluvlastníctvo manželov v prípade, že jeden z manželov získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Návrh môže podať ten z manželov, ktorý nezískal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Pokiaľ toto oprávnenie majú obaja manželia, môže návrh podať ktorýkoľvek z nich.

16. Podľa § 149 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150. Ak dôjde k vyporiadaniu dohodou, sú manželia povinní vydať si na požiadanie písomné potvrdenie o tom, ako sa vyporiadali. Ak sa vyporiadanie nevykoná dohodou, vykoná ho na návrh niektorého z manželov súd.

17. V občiansko-právnych vzťahoch platí zásada zmluvnej voľnosti, ktorá je premietnutá do ust. § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka a umožňuje účastníkom právnych vzťahov upraviť si vzájomné práva a povinnosti dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť. Je preto zásadne ponechané na uvážení a rozhodnutí samých účastníkov, či vôbec a s kým zmluvu uzatvoria, aký bude jej obsah, forma, aký typ zmluvy pre konkrétny prípad občiansko- právnych vzťahov zvolia. Účastníci majú možnosť zvoliť si niektorú z upravených typov zmlúv, ktoré majú v občianskom zákonníku svoje označenie (napr. kúpna zmluva, drovacia zmluva, zmluva o pôžičke, teda pomenované , nominátne zmluvy), ale môžu uzatvoriť aj zmluvy, ktoré nie sú ani v občianskom zákonníku, príp. ani v inom občiansko-právnom predpise zvlášť upravené (nepomenované, inominátne zmluvy). Nie je vylúčená ani kombinácia jednotlivých prvkov rôznych zmlúv. Podľa ust. § 51 Občianskeho zákonníka je však nepomenovaná zmluva platná len vtedy, pokiaľ svojím obsahom a účelom neodporuje zákonu, resp. ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

18. Právny úkon je v rozpore so zákonom svojím obsahom vtedy, ak práva a povinnosti určené právnym úkonom nie sú v súlade s kogentnými ustanoveniami zákona. Svojím účelom je právny úkon v rozpore so zákonom, keď zákon ustanovuje určité práva alebo povinnosti len za účelom, ktorý je v zákone buď výslovne vyjadrený alebo ktorý je z neho zrejмый, ale právny úkon sledovla iný účel.

19. Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení právne záväzného pravidla správania sa zámerným použitím prostriedkov, ktoré samy o sebe nie sú zákonom zakázané, v dôsledku čoho sa nastolený stav javí z hľadiska pozitívneho práva ako nenapadnuteľný. Takéto konanie predstavuje postup, keď sa niekto chová formálne podľa práva, ale tak, aby zámerné dosiahol výsledok právnou normou zakázaný alebo nepredvídateľný a nežiaduci.

20. K obchádzaniu zákona dôjde v prípade, keď právny úkon nie je v rozpore so zákonom, ale svojimi účinkami a najmä svojím účelom zákon, jeho ciele a zmysel obchádza.

21. Právny úkon je neplatný, ak sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ). Za dobré mravy treba považovať súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, sú rešpektované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných. Ide teda o súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je veľakrát zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé konanie bolo v súlade so všeobecnými morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti. Dobré mravy sú totiž meradlom hodnotenia konkrétnej situácie, odpovedajúcej všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti v súlade so všeobecnými zásadami morálky demokratickej spoločnosti. Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo/137/2003).

22. Súd prvej inštancie skonštatoval, že medzi stranami sporu bola uzatvorená zmluva o dôchodku v zmysle ust. § 842 Občianskeho zákonníka, ktorá má najpodobnejší obsah, keďže obsahuje náležitosti typické pre tento typ zmluvy a to zmluvné strany, osobu oprávnenú na výplatu opakovaného plnenia neurčitého trvania, výšku a interval vyplácania peňažných prostriedkov. Nevzhladol neplatnosť zmluvy v súlade s ust. § 37 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka ani rozpor s dobrými mravmi.

23. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom nestotožňuje z nasledujúcich dôvodov :

24. Z obsahu zmluvy o apanáži zo dňa 28.04.2010 odvolací súd zistil, že strany sporu uzatvorili zmluvu v záujme zachovania dôstojného štandardu životnej úrovne a životných podmienok a vzhľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM, podľa ust. § 51 v spojení s § 148 ods. 2, § 149 ods. 2 a § 150 Občianskeho zákonníka. V zmysle čl. 1, bod 1 zmluvy sa žalovaný zaviazal naďalej finančne podporovať uspokojovanie životných žalobkyne vo forme poskytovania pravidelnej mesačnej apanáže, ktorú uhradí žalobkyni najneskôr do 5. dňa kalendárneho mesiaca. V zmysle písm. a/, čl. 1, bod 1 zmluvy bola určená výška pravidelnej mesačnej apanáže vo výške 500,- eur mesačne počas trvania manželstva strán sporu a podľa písm. b/, čl. 1, bod 1 zmluvy, vo výške 665,- eur mesačne po eventuálnom rozvođe strán sporu. V bode 2 si strany sporu dohodli valorizáciu. V zmysle čl.1, bod 3 sa žalovaný zaviazal naďalej uhrádzať zmluvne dojednané pravidelné poistné na životné poistenie žalobkyne a to v súlade s uzavretou poistnou zmluvou počas celej dohodnutej doby trvania životného poistenia žalobkyne.

25. Strany sporu uzatvorili nepomenovanú zmluvu v zmysle ust. § 51 Občianskeho zákonníka za účelom vymedzeným v záhlaví zmluvy o apanáži zo dňa 28.04.2010 a to: " zachovania dôstojného štandardu životnej úrovne a životných podmienok a vzhľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM ". Už len zo samotného obsahu takto formulovanej zmluvnej časti nie je možné dovodiť, či zmluvné strany mali v úmysle tak, ako to vyplýva z ust. § 71 ods. 1 Zákona o rodine, keď manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť, pričom ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká, určenie vyživovacej povinnosti , resp. v zmysle ust. § 72 ods. 1, 3 Zákona o rodine, keď rozvedený manžel, ktorý nie je schopný sám sa živiť, môže žiadať od bývalého manžela, aby mu prispieval na primeranú výživu, pričom príspevok možno priznať najdlhšie na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvođe manželstva , pričom určenie príspevku na rozvedenú manželku možno priznať najdlhšie na dobu 5 rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o rozvođe manželstva, resp. výnimočne možno túto dobu predĺžiť, určenie príspevku na rozvedeného manžela, teda týmto cieľom malo byť ich zmluvné dojednanie za účelom dosiahnutia dôstojného štandardu životnej úrovne a životných podmienok. Súčasne za situácie, keď účastníci zmluvy mali úmysel zachovať pomer podielov pri vyporiadaní BSM, teda v prípade zrušenia

BSM za trvania manželstva, resp. po zániku manželstva uzatvorenie dohody o vyporiadaní BSM, chceli deklarovať rovnako určitý spôsob urovnania pomerov tak, ako to už vyššie skonštatoval odvolací súd.

26. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že strany sporu ako účastníci predmetnej zmluvy uzatvorili nepomenovanú zmluvu, pričom najpodobnejší obsah upravujú ustanovenia občianskeho zákonníka týkajúce sa Zmluvy o dôchodku, keďže je uzatvorená medzi 2 zmluvnými stranami, osobou oprávnenou na výplatu je fyzická osoba, ide o opakované plnenie vyplácané počas neurčitého trvania, obsahuje výšku a interval vyplácania peňažných prostriedkov. Nejasným sa vzhľadom na úvodné ustanovenia javí iba motív, prípadne dôvod uzatvorenia, pričom na uzatvorenie zmluvy o dôchodku sa nevyžaduje určitý motív alebo dôvod. Odvolací súd však zdôrazňuje, že dôvodom (kauzou), na základe ktorého je žalovaný povinný plniť, sa míňa bezprostredne cieľu, pre ktorý záväzok vznikol. Nezáleží na motíve či pohnútky, ktorá viedla strany sporu k uzatvoreniu zmluvy, pokiaľ sa však motív nestal súčasťou obsahu zmluvy. Dôvod je potrebné odlišovať od právneho dôvodu (titulu) záväzku, ktorým je zmluva alebo iná právna skutočnosť, na základe ktorej záväzok vznikol a ktorá zakladá právo a povinnosti strán. U nominálnych zmlúv vyplýva dôvod (kauza) priamo z jej pomenovania. Tým, že je kauza (dôvod) v zmluve vyjadrený, obsah zmluvy sa konkretizuje tak, že ju možno podradiť pod určitý zmluvný typ. Z obsahu spisu vyplýva, že v predmetnej veci súd prvej inštancie neskúmal, aký je cieľ, pre ktorý vznikol záväzok žalovaného platiť žalobkyni sumy špecifikované v čl. I., bod 1 písm. a/ a b/. Pokiaľ by cieľom zmluvy malo byť platenie výživného na manželku, resp. príspevok na výživu rozvedenej manželky, takáto dohoda je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko je v rozpore s § 71, resp. § 72 Zákona o rodine, príp. § 145 a nasl. Občianskeho zákonníka, keď predmetná dohoda môže byť uzatvorená len na súde, keďže žalobkyňa sledovala dosiahnutie životnej úrovne a životných podmienok, resp. vzhľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM, keď takýto cieľ je možný dosiahnúť len v rámci dohody o vyporiadaní BSM, resp. súdnym rozhodnutím. Aj v prípade určenia výživného na manželku platia určité časové limity, rovnako pri určení príspevku na rozvedenú manželku. Súčasne vyporiadanie podielov pri vyporiadaní BSM je trvalého charakteru, preto uzatvoreniu dohody tak, ako to vyplýva zo zmluvy o apanáži, pri zohľadnení pomeru podielov v BSM, nemôže požívať súdnu ochranu. Ust. § 149 Občianskeho zákonníka výslovne uvádza, že sa vykoná vyporiadanie, resp. je možné uzatvoriť dohodu bez možnosti platiť takéto určenie v mesačných splátkach, na dobu neurčitú. Na zdôraznenie odvolací súd uvádza, že z obsahu zmluvy nie je možné dovodiť, na základe akých skutkových okolností vyplýva žalovanému povinnosť platiť žalobkyni poistné na životné poistenie žalobkyne.

27. Z vyššie uvedených dôvodov je právne posúdenie súdom prvej inštancie neúplné a v dôsledku tejto skutkovej okolnosti i nesprávne. Z vykonaného dokazovania nie je zjavné, ako súd prvej inštancie posúdil skutkovú otázku - účel zmluvného plnenia :

a/ zachovanie dôstojného štandardu životnej úrovne a životných podmienok

b/ pomer podielov pri vyporiadaní BSM

28. Občiansky zákonník inštituuje "apanáže" nepozná. Z čl. I. bod 1, písm. a/ a b/ predmetnej zmluvy vyplýva, že účastníci zmluvy si upravili vzájomné vzťahy tak za trvania manželstva, rovnako chceli docieľiť účinky zmluvy aj po rozvode manželstva. Za týmto účelom zákon o rodine rozlišuje, ako už bolo vyššie skonštatované, určenie výživného na manželku, resp. určenie príspevku na rozvedenú manželku a to na základe súdneho rozhodnutia / keď nedôjde medzi stranami k dobrovoľnému plneniu/, príp. zrušenie BSM za trvania manželstva, resp. vyporiadanie BSM po právoplatnom skončení konania o rozvod manželstva, avšak na základe súdneho rozhodnutia za situácie, že strany sporu neuzatvorili dohodu o vyporiadaní BSM a to v súlade s ustanoveniami občianskeho zákonníka. Iné inštitúty náš slovenský právny poriadok nepozná.

29. Odvolateľ namietal závery súdu prvej inštancie, že sporná zmluva sa najviac podobá zmluve o dôchodku s jej podstatnými náležitosťami, keď zmluva podľa odvolateľa neobsahuje určenie doby vyplácania. Poukázal na ust. § 842 Občianskeho zákonníka, keď určenie doby vyplácania určitého dôchodku, aj keď doby neurčitejšie je podstatnou náležitosťou takejto dohody.

30. Podľa ust. § 842 Občianskeho zákonníka, zmluvou o dôchodku sa zakladá niekomu na doživotie alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania právo na vyplácanie určitého dôchodku.

31. Podľa ust. § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

32. Pre vznik zmluvy o dôchodku je potrebné, aby zmluva obsahovala podstatné náležitosti a to označenie účastníkov zmluvy, určenie výšky dôchodku a periodicity jeho vyplácania a určenie, či ide o doživotný dôchodok alebo dôchodok vyplácaný na inak určenú dobu.

33. Súd prvej inštancie uzavrel, že predmetná zmluva je uzatvorená medzi 2 zmluvnými stranami, osobou oprávnenou na výplatu je fyzická osoba, ide o opakované plnenie vyplácané počas neurčitého

trvania, obsahuje výšku a interval vyplácania peňažných prostriedkov, teda najviac sa podobá zmluve o dôchodku. V predmetnej veci zostala spornou otázka určenia doby vyplácania. Odvolací súd skonštatoval, že ide o opakované plnenie neurčitého trvania, pričom pri takto určenej dobe je potrebné vychádzať z povahy a účelu plnenia. Pri zmluve o dôchodku je možné takého určenie podradiť pod opakované plnenie neurčitého trvania napr. počas choroby, po dobu trvania invalidity. V danej veci si účastníci predmetnej zmluvy dohodli opakované plnenie a to: " zachovanie dôstojného štandardu životnej úrovne a životných podmienok a vzhľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM ". Skutočnosť, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s podstatnou náležitosťou zmluvy o apanáži a to dobou vyplácania, však v rozhodnutí absentuje, preto sú závery súdu prvej inštancie v tejto časti, že sporná zmluva sa najviac podobá zmluve o dôchodku, za splnenia všetkých podstatných náležitostí, predčasné.

34. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude po vrátení veci vyvodiť z vykonaného dokazovania skutkové zistenia v takom rozsahu, aby mohli byť po ich právnom posúdení podkladom pre rozhodnutie o predmete sporu, so zdôraznením, aký účel sledovali strany sporu pri uzatvorení zmluvy o apanáži, motív, dôvod (kauzu). Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia, bod 18. sám vyhodnotil, že nejasným sa vzhľadom na úvodné ustanovenia zmluvy (v záujme zachovania dôstojného štandardu životnej úrovne a životných podmienok a vzhľadom na pomer podielov pri vyporiadaní BSM, podľa ust. § 51 v spojení s § 148 ods. 2, § 149 ods. 2 a § 150 Občianskeho zákonníka) javí iba motív, prípadne dôvod uzavretia zmluvy, pričom občiansky zákonník na uzavretie platnej zmluvy o dôchodku nevyžaduje určitý dôvod alebo motív. Posúdi, či je možné v danom prípade použitie analógie v zmysle ust. § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka vychádzajúc zo zásad, na ktorých spočíva občiansko - právna úprava. Je potrebné súčasne posúdiť ako predbežnú otázku platnosti právneho úkonu- zmluvu o apanáži, podľa jej obsahu, podľa okolností, za ktorých bola zmluva uzatvorená, vrátane následného správania sa zmluvných strán z hľadiska dohodnutého zmluvného vzťahu, s určením, aký bol skutočný účel posudzovanej zmluvy, teda platnosť je potrebné skúmať v danom prípade osobitne podľa konkrétnych okolností prípadu, v súlade s ust. § 39 Občianskeho zákonníka a bodov 18-21 predmetného rozhodnutia (súlada so zákonom, resp. obchádzanie zákona, či rozpor s dorými mravmi). Súčasne sa súd prvej inštancie vysporiada s námietkami žalovaného poukazom na skutočnosť, či zmluva o apanáži obsahuje určenie doby vyplácania, teda opakované plnenie vyplácané počas neurčitého trvania, ktoré strany sporu označili ako " uspokojovanie životných potrieb žalobkyne". Pred novým rozhodnutím vo veci bude súd postupovať v súlade tiež s prípadnými procesnými návrhmi strán sporu, rozhodujúce skutočnosti vyhodnotí podľa zásad uvedených v ust. § 191 ods. 1 CSP, pričom sa vysporiada so všetkými námietkami produkovanými stranami v konaní a tiež uvedenými v odvolaní a vo veci opätovne rozhodne. Svoje rozhodnutie je súd prvej inštancie povinný odôvodniť v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 220 ods. 2 CSP (§ 391 ods. 3 CSP).

35. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 389 ods. 1 písm. c/ a § 391 ods. 1 CSP.

36. Podľa § 391 ods. 2 CSP je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

37. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).